

Bergaran uztailaren 21^{EAN}

Foruen deuseztapenaren Mendehurrena dela eta, kontaezinak dira aurten Euskal Herrian egin diren bilkura, mahai inguru, hitzaldi eta artikulu. Euskal aldizkari guztiak ere horretaz mintzatu dira, uztaileko zenbakitan, ohargarri denez.

Asteguna izan arren, uztailaren 21ean, han eta hemen euskaldun jenderik bildu zen, lanordutatik kanpo nahiz lanari utzita. Baina manifestatze denetan handiena, zalantzarik gabe. Bergarakoa izan zen. Handiena, jendez, esanguraz, eta etorkizunaz.

Alde guztietatik.

Hiruzpalau bide daude Bergaran sartzeko. Denetatik zetorren jendea eurrez, nahiz eta denetan kontrolak egon. Kontrolik gogorrenak San Prudentzio inguruan zeuden nonbait. Hori dela eta, Arrasateko alkatearen zain egon behar izan genuen.

Euskal Herri osotik bildu zen jendea, gutienez Hego aldeko Euskal Herritik. Egun ekumeniko bat abertzaletasunerako. Euskal politikan ere bai. Euskal alderdi eta talde politiko guztietako jendeak egon izan zuen han, batzuk telegrama bidez, beste batzuk jendeari hara joateko eskatuz.

Adin guztitako jendea bildu zen. Jende heldua eta gaztea. Baina gazteak ziren nagusi. Zenbat kalkulatzea ez da batere erraza. Hogei mila diote batzuk, hogeitau hamar ere bai. Agian gehiago. Dakiguna da, betearen inpresioa egiten zuela Bergarako. San Martin plazan eta ingurutan nekez mugi zitekeen bat.

Txaloak ugari.

Egia esan, Bergararako bidean gindoazelarik, ba genuen geure baitan kezkarik: Bergarako hau ez ote da izango, gero, oroitzarri huts bat? Ez ote da izango lantu eta tradizionalismo jario bat? Gaizkigenbiltzen. Hospakizun bat gertatu zen Bergarakoa, baina ez bakarrik "ez genuen" zerbaitena, baizik eta "eduki nahi genuen" eta "lortu behar dugun" zerbaitena. Burruka egun bat gertatu zen, bere modura.

Kontzentrazioa legez onhartua izan arren, ba zegoen giroan halako urduritasun bat. Holako gertakariak estrenatzen ari gara, izan ere. Gainera, berehalaxe zabaldu zen polizia asko zegoela ingurutan. Eta denok genekien, bilkura hura ez zela agintarien deboziozkoa.

Jendeak txaloaren bidez agertu nahi izan zuen bere preferentzia. Hori zen haren harma. Ikaragarri txalotuak izan ziren udalak, banan banan agertu zirenean, rebelde bailiren. Bergarakoaz aparte, Iruinekoak eta Lizarrakoak jaso bide zituzten txalorik luzeenak. Ikurrinak Seminarioko balkoain agertu zirenean, Meza garaian, eskuak apurtu beharrean jo zuen txalo plazako jendeak. Txistuka hartu zen bakararra, PCEk jarritako ikurrina izan zen. Alkatearen hitzaldia ere sarritan izan zen txaloz hartua, hamaost bat aldiz bai.

Udaletxeak.

Inork uste baino Udal gehiago bildu zen Bergarara. Hogeitau hamarren bat uste, eta hirurogeitau hamarren bat bildu. Gipuzkoatik etorri ziren gehienak. Arabatik oso guti. Bizkaitik ere hamarren bat bakarrik, gutiegi. Eta Nafarroatik uste baino gehiago, hamaika-hamabi. Esannahitsu izan zen hemendik

Lizarra etortzea. Eta agerian eta biluzik utzi zituen Iruineak, etortzearekin, Euskal Herriko beste ajuntamendu zenbait, hala nola Bilbo, Donostia, Gazteiz.

Agertu ziren Udal horiek ba dute meriturik. Burrukak ugari izan baitziren, ajuntamendu barnean (alkaterik gabe etorri den ajuntamendu bat baino gehiago ere ba da), eta Diputazioarekin eta Gobernadorearekin. Hauen aldetik ezkerreko begitik ikusia zegoen Bergarako bilkura hau. Batasuna zatikatzeke ahaleginak eurrez ikusi genituen aurreko egunetako egunkarietan: bakoitzak bere herrian ospatu behar zuela, Gernikara joan behar zela, Udalak Diputazioa bildu behar zutela, eta abar.

Foruen defendatzaile bide diren Diputaziorik ez zegoen Bergaran. Hala hobe: herri ekintza bezala

EUSKAL HERRIAN

argiago gelditu zen Bergarako ekintza. Hala ere, ulertezina da Diputazioen jokabidea, zertarako egon behar luketen jakinik. Gipuzkoako Diputatu zenbait agertu zen han. Baina ez Diputazioaren izenean. Esaterako, Olaizola bere izenean etorri zen. Egia eta Telleria udal bezala. Eta bazen besterik ere, oker ez banago. Ez Telleria eta ez Egia joan ziren arratsaldean Diputazioak Gipuzkoako alkateentzat antolatuturiko Batzarrera, goizean Bergaran egindakoaren aurkakotzat hartu baitzuten. Biziki hasarretu omen ziren horregatik diputatu jaun batzu, Lehendakari-tik hasita.

Hona Bergaran ikusi genituen udalen zerrenda:

ARABA

Aramaio, Laudio, Okendo.

BIZKAIA.

Bermeo, Berriz, Elorriaga, Markina, Ondarroa, Otsandio, Villaro, Yurre, Zaldibar, Zeberio.

GIPUZKOA.

Andoain, Anzuola, Aretxabaleta, Arrasate, Ataun, Azkoitia, Azpeitia, Beasain, Bergara, Deba, Eibar, Elgeta, Elgoibar, Eskoriatza, Ezkioga, Gabiria, Getaria, Hernani, Hondarribia, Ibarra, Idiazabal, Lazkao, Legazpia, Lezo, Motriku, Mutiloa, Oiartzun, Oinati, Ordiziako Villafranka, Orío, Ormaiztegi, Pasaiak, Plazentzia, Segura, Tolosa, Urnieta, Urretxuako Villareal, Usurbil, Villabona, Zaldibia, Zarautz, Zegama, Zerain, Zestoa, Zumaia, Zumarraga.

NAFARROA.

Bera, Bertiz-harana, Doneztebe, Elgorriaga, Uharte, Ituren, Lesaka, Lizarra, Iruiena, Sunbilla, Zubietta.

Alkatearen agiria.

Enparantzatik segitu ahal izan genuen Bergarako Udaletxearen Batzarrea. Zatik aipagarriena, alkatearen hitzaldia izan zen, Euskal Herri osoari zuzendua. Biziki ausarta.

Egin zituen salakuntzak, bota zituen aitorpenak, eta formulatu zituen eskariak azpimarkatu zituen beharko dira aurrerantzean.

- Gaurko alkatetzaren hautabidearen demokraziarik eza salatu zuen, Foruen tradizio demokratikoarekin kontrastatuz.

- Euskal Herri osoaren aitorpena egin zuen. Ipar eta Hego aldearena, Estatuek jarritako mugaren gainetik.
- Etorkinei Euskal Herri berri baten aldeko lagintza eskaini zien, integrabideak eskatuz.
- Euskara ofizialki onhartzea eskatu zuen.
- Erabateko amnistiaren alde agertu zen, Euskal Herriarentzat bakebide izan dedin.
- Legezko indarkeria salatu zuen, gainerontzeko indarkerien iturburu bezala.
- Askatasunaren alde, herriaren eskubideen alde eta Euskal Herriaren nortasunaren alde hildakotzat hartu zituen, neurri berean, foruen alde hilak, eta orain azken urteotan hilak.
- Berrintegratze oso batentzako abiapuntu bezala Lizarrako Estatutua proposatu zuen.
- Nafarroaren euskaltasuna aldarrikatu zuen, han zeuden udalak testigutzat emanez, Nafarroa Euskal Herritik aldendu nahi duten zenbaiten aurka.
- Eta azkenik, 1976eko uztailaren 21a Mendehurren triste baten amaieratzat eta Mendehurren hobeto baten haseratzat jo zuen.

Joan Larrinaga